

Parlamentul României - Lege nr. 193/2000 din 06 noiembrie 2000

Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori

*În vigoare de la 10 decembrie 2000
Formă aplicabilă de la 03 august 2012*

Consolidarea din data de 31 iulie 2023 are la bază republicarea din Monitorul Oficial, Partea I nr. 543 din 03 august 2012 și include modificările aduse prin următoarele acte: L 76/2012; OUG 34/2014; OUG 58/2022; Ultimul amendament în 28 mai 2022.

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 1. - (1) Orice contract încheiat între profesioniști și consumatori pentru vânzarea de bunuri sau prestarea de servicii va cuprinde clauze contractuale clare, fără echivoc, pentru înțelegerea cărora nu sunt necesare cunoștințe de specialitate.

(2) În caz de dubiu asupra interpretării unor clauze contractuale, acestea vor fi interpretate în favoarea consumatorului.

(3) Se interzice profesioniștilor stipularea de clauze abuzive în contractele încheiate cu consumatorii.

Art. 2. - (1) Prin consumator se înțelege orice persoană fizică sau grup de persoane fizice constituite în asociații, care, în temeiul unui contract care intră sub incidența prezentei legi, acționează în scopuri din afara activității sale comerciale, industriale sau de producție, artizanale ori liberale.

(2) Prin profesionist se înțelege orice persoană fizică sau juridică autorizată, care, în temeiul unui contract care intră sub incidența prezentei legi, acționează în cadrul activității sale comerciale, industriale sau de producție, artizanale ori liberale, precum și orice persoană care acționează în același scop în numele sau pe seama acesteia.

Art. 3. - (1) Prevederile prezentei legi se aplică și bonurilor de comandă sau bonurilor de livrare, biletelor, tichetelor și altora asemenea care conțin stipulări sau referiri la condiții generale prestabilite.

(2) Clauzele contractuale prevăzute în temeiul altor acte normative în vigoare nu sunt supuse dispozițiilor prezentei legi.

CAPITOLUL II

Drepturile și obligațiile părților contractante

Art. 4. - (1) O clauză contractuală care nu a fost negociată direct cu consumatorul va fi considerată abuzivă dacă, prin ea însăși sau împreună cu

alte prevederi din contract, creează, în detrimentul consumatorului și contrar cerințelor buneii-credințe, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților.

(2) O clauză contractuală va fi considerată ca nefiind negociată direct cu consumatorul dacă aceasta a fost stabilită fără a da posibilitate consumatorului să influențeze natura ei, cum ar fi contractele standard preformulate sau condițiile generale de vânzare practicate de comercianți pe piața produsului sau serviciului respectiv.

(3) Faptul că anumite aspecte ale clauzelor contractuale sau numai una dintre clauze a fost negociată direct cu consumatorul nu exclude aplicarea prevederilor prezentei legi pentru restul contractului, în cazul în care o evaluare globală a contractului evidențiază că acesta a fost prestabilit unilateral de profesionist. Dacă un profesionist pretinde că o clauză standard preformulată a fost negociată direct cu consumatorul, este de datoria lui să prezinte probe în acest sens.

(4) Lista cuprinsă în anexa care face parte integrantă din prezenta lege redă, cu titlu de exemplu, clauzele considerate ca fiind abuzive.

(5) Fără a încălca prevederile prezentei legi, natura abuzivă a unei clauze contractuale se evaluează în funcție de:

a) natura produselor sau a serviciilor care fac obiectul contractului la momentul încheierii acestuia;

b) toți factorii care au determinat încheierea contractului;

c) alte clauze ale contractului sau ale altor contracte de care acesta depinde.

(6) Evaluarea naturii abuzive a clauzelor nu se asociază nici cu definirea obiectului principal al contractului, nici cu calitatea de a satisface cerințele de preț și de plată, pe de o parte, nici cu produsele și serviciile oferite în schimb, pe de altă parte, în măsura în care aceste clauze sunt exprimate într-un limbaj ușor inteligibil.

Art. 5. - În cazul contractelor standard preformulate, profesionistul are obligația să remită, la cerere, oricărei persoane interesate un exemplar din contractul pe care îl propune.

Art. 6. - Clauzele abuzive cuprinse în contract și constatate fie personal, fie prin intermediul organelor abilitate prin lege nu vor produce efecte asupra consumatorului, iar contractul se va derula în continuare, cu acordul consumatorului, numai dacă după eliminarea acestora mai poate continua.

Art. 7. - În măsura în care contractul nu își mai poate produce efectele după înlăturarea clauzelor considerate abuzive, consumatorul este îndreptățit să ceară rezilierea contractului, putând solicita, după caz, și daune-interese.

CAPITOLUL III

Organele abilitate pentru constatarea contravențiilor și soluționarea litigiilor

Art. 8. - Controlul respectării dispozițiilor prezentei legi se face de reprezentanții împuterniciți ai Autorității Naționale pentru Protecția

Consumatorilor, precum și de specialiști autorizați ai altor organe ale administrației publice, potrivit competențelor.

Art. 9. - Organele de control efectuează verificări la sesizarea persoanelor prejudiciate prevăzute la art. 2 alin. (1) sau din oficiu.

Art. 10. - Profesioniștii au obligația de a prezenta organelor de control, în original, contractele încheiate cu consumatorii.

Art. 11. - Organele de control abilitate încheie procese-verbale prin care se consemnează faptele constatate cu ocazia verificărilor făcute, precum și articolele din lege încălcate de profesionist.

Art. 12. - (1) În cazul în care constată utilizarea unor contracte de adeziune care conțin clauze abuzive, organele de control prevăzute la art. 8 vor sesiza tribunalul de la domiciliul sau, după caz, sediul profesionistului, pentru a dispune încetarea utilizării clauzelor abuzive pentru viitor și modificarea contractelor aflate în curs de executare, prin eliminarea clauzelor abuzive.

(2) La cererea de chemare în judecată va fi anexat procesul-verbal întocmit potrivit art. 11.

(3) Asociațiile pentru protecția consumatorului care îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 30 și 32 din Ordonanța Guvernului nr. 21/1992 privind protecția consumatorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, îl pot chema în judecată pe profesionistul care utilizează contracte de adeziune care conțin clauze abuzive, la instanța prevăzută la alin. (1), pentru ca aceasta să dispună încetarea folosirii acestora, precum și modificarea contractelor aflate în curs de executare, prin eliminarea clauzelor abuzive. Dispozițiile art. 13 alin. (1) și (4) sunt aplicabile.

(4) Dispozițiile alin. (1) - (3) nu aduc atingere dreptului consumatorului căruia i se opune un contract de adeziune ce conține clauze abuzive de a invoca nulitatea clauzei pe cale de acțiune ori pe cale de excepție, în condițiile legii.

**) ATENȚIE! Potrivit art. 82 din Legea nr. 76/2012, prevederile art. 12 de mai sus se aplică începând cu data de 01/10/2013, până la acea data fiind în vigoare prevederile art. 12 din Legea nr. 193/2000, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 305 din 18 aprilie 2008, cu următorul cuprins: "Art. 12. - Procesul-verbal se transmite, după caz, la judecătoria în a cărei rază teritorială s-a săvârșit fapta sau în a cărei rază teritorială contravenientul își are domiciliul sau, după caz, sediul."*

Art. 13. - (1) Instanța, în cazul în care constată existența clauzelor abuzive în contract, obligă profesionistul să modifice toate contractele de adeziune în curs de executare și să elimine clauzele abuzive din contractele preformulate, destinate a fi utilizate în cadrul activității profesionale, și obligarea acestuia la publicarea pe site-ul propriu a hotărârilor judecătorești rămase definitive.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), instanța va aplica și amenda prevăzută la art. 16 alin. (1).

(3) Dacă instanța constată că nu sunt clauze abuzive în contract, va anula procesul-verbal întocmit.

(4) Hotărârea este supusă numai apelului.

**) ATENȚIE! Potrivit art. 82 din Legea nr. 76/2012, prevederile art. 13 de mai sus se aplică începând cu data de 01/10/2013, până la acea data fiind în vigoare prevederile art. 13 din Legea nr. 193/2000, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 305 din 18 aprilie 2008, cu următorul cuprins: "Art. 13. - (1) Instanța, în cazul în care constată existența clauzelor abuzive în contract, aplică sancțiunea contravențională conform art. 16 și dispune, sub sancțiunea daunelor, modificarea clauzelor contractuale, în măsura în care contractul rămâne în ființă, sau desființarea aceluși contract, cu daune-interese, după caz. (2) În caz contrar, instanța va anula procesul-verbal întocmit. (3) Hotărârea instanței este supusă numai apelului." Potrivit art. III din Ordonanța de urgență nr. 4/2013, prevederile art. 13 alin. (3) din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între comercianți și consumatori, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se aplică în procesele începute în perioada 15 februarie 2013 - 30 septembrie 2013.*

(5) Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor va publica pe site-ul oficial hotărârile judecătorești definitive, în termen de 45 de zile, cu respectarea Regulamentului (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general de protecție a datelor).

(6) Asociațiile de consumatori, reglementate în acord cu prevederile capitolului VI din Ordonanța Guvernului nr. 21/1992 privind protecția consumatorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pot publica, în termen de 45 de zile, pe site-ul oficial cu respectarea Regulamentului (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016, hotărârile judecătorești definitive, în situațiile în care acestea au avut calitate procesuală sau speța supusă judecății se află în domeniul pentru care a fost constituită asociația de consumatori.

(7) Prin derogare de la prevederile Codului civil ce reglementează prescripția extinctivă, formularea unei acțiuni în constatarea existenței clauzelor abuzive este imprescriptibilă.

(8) Prin derogare de la art. 713 alin. (2) din Codul de procedură civilă, instanța de executare are posibilitatea de a examina în cadrul contestației la executare, la cererea consumatorului sau din oficiu, dacă clauzele dintr-un contract încheiat între un profesionist și un consumator ce constituie titlu executoriu au caracter abuziv, o astfel de contestație la executare fiind imprescriptibilă.

(9) Prin derogare de la prevederile art. 719 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, atunci când se solicită suspendarea executării silite, consumatorii sunt exceptați de la plata unei cauțiuni atunci când fac dovada faptului că veniturile lunare nu depășesc valoarea cumulată a două salarii minime pe economie.

Art. 13¹. - Instanța are obligația de a examina din oficiu caracterul abuziv al unei clauze contractuale de îndată ce dispune de elementele de drept și de fapt necesare în acest sens. Atunci când consideră că o astfel de clauză este abuzivă, instanța nu o aplică, exceptând cazul în care consumatorul se opune.

Art. 14. - Consumatorii prejudiciați prin contracte încheiate cu încălcarea prevederilor prezentei legi au dreptul de a se adresa organelor judecătorești în conformitate cu prevederile [Codului civil](#) și ale [Codului de procedură civilă](#).

Art. 15. - În cazul în care părțile contractante aleg ca lege aplicabilă contractului legea unui stat care nu face parte din Uniunea Europeană, iar contractul are o strânsă legătură cu teritoriul României sau cu al altor state membre ale Uniunii Europene și în cazul în care prezenta lege are prevederi mai favorabile pentru consumator, se vor aplica acestea din urmă.

CAPITOLUL IV

Sanctiuni

Art. 16. - **(1)** Constituie contravenție, în măsura în care fapta nu este săvârșită în astfel de condiții încât, potrivit legii penale, să fie considerată infracțiune, încălcarea interdicției prevăzute la art. 1 [alin. \(3\)](#) și se sancționează:

a) cu amendă de la 20.000 lei la 100.000 lei;

b) în cazul în care se impune aplicarea unor sancțiuni în conformitate cu dispozițiile [art. 21](#) din Regulamentul (UE) 2017/2.394 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2017 privind cooperarea dintre autoritățile naționale însărcinate să asigure respectarea legislației în materie de protecție a consumatorului și de abrogare a Regulamentului (CE) [nr. 2.006/2004](#), cu amendă de la 0,1% până la inclusiv 4% din cifra de afaceri anuală a profesionistului realizată în anul financiar anterior sancționării, realizată pe teritoriul României, pentru încălcările pe scară largă și încălcările pe scară largă cu o dimensiune specifică Uniunii Europene astfel cum sunt definite la art. 3 [pct. 3](#) și [4](#) din Regulamentul (UE) 2017/2.394;

c) în cazul în care se impune aplicarea unei amenzi în conformitate cu lit. b), însă informațiile privind cifra de afaceri anuală a profesionistului realizată în anul financiar anterior sancționării nu sunt disponibile, cu amendă cuprinsă între 200.000 euro-2 milioane euro, echivalent în lei la cursul de schimb comunicat de Banca Națională a României.

(2) Următoarele criterii exemplificative și orientative sunt luate în considerare pentru aplicarea de sancțiuni:

a) natura, gravitatea, amploarea și durata încălcării;

b) orice acțiune întreprinsă de profesioniști pentru a atenua sau a repara prejudiciul suferit de consumatori;

c) orice încălcare anterioară săvârșită de profesioniști, ce se regăsește în mod obligatoriu în cazierul comercial al Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor;

d) beneficiile financiare dobândite sau pierderile evitate de profesioniști datorită încălcării, dacă sunt disponibile datele relevante;

e) sancțiunile aplicate profesioniștilor pentru aceeași încălcare în alte state membre ale Uniunii Europene în cazurile transfrontaliere în care informațiile cu privire la astfel de sancțiuni sunt disponibile prin mecanismul prevăzut la art. 11-25 din Regulamentul (UE) 2017/2.394;

f) orice alt factor agravant sau atenuant aplicabil circumstanțelor cazului.

(3) Neducerea la îndeplinire a măsurilor rămase definitive prin hotărârile judecătorești se sancționează de către Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor cu amendă de la 5.000 lei la 200.000 lei.

(4) În măsura în care prezenta lege nu prevede altfel, contravențiilor prevăzute la alin. (1) lit. b) și c) și alin. (3) le sunt aplicabile dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare, cu excepția art. 8 alin. (2), a art. 28 alin. (1) și art. 29.

(5) Prin derogare de la prevederile art. 13 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare, pentru contravențiile prevăzute de prezenta lege, termenul de prescripție pentru aplicarea sancțiunii contravenționale este de 3 ani de la data săvârșirii faptei.

(6) Personalul împuternicit al Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor aplică amenda prevăzută la alin. (3) și (4).

(7) Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor notifică Comisia Europeană măsurile prevăzute la alin. (1) și (3) și îi comunică acestea, fără întârziere, orice modificare ulterioară a acestora.

CAPITOLUL V

Dispoziții finale

Art. 17. - Prezenta lege intră în vigoare la 30 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I. La aceeași dată, orice dispoziții contrare se abrogă.

Art. 17¹. - Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor informează Comisia Europeană cu privire la adoptarea sau menținerea unor prevederi mai stricte în prezenta ordonanță de urgență decât prevederile Directivei 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, precum și în legătură cu orice modificare ulterioară a prezentei ordonanțe de urgență, în special în cazul în care respectivele prevederi fie extind testarea caracterului abuziv la clauzele contractuale negociate individual sau la caracterul adecvat al prețului sau remunerației, fie conțin liste de termeni contractuali care vor fi considerați abuzivi.

*

Prezenta lege transpune prevederile Directivei Consiliului 93/13/CEE din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii,

publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JOCE) nr. L 95 din 21 aprilie 1993.

ANEXĂ

LISTA

cuprinzând clauzele considerate ca fiind abuzive

(1) Sunt considerate clauze abuzive acele prevederi contractuale care:

a) dau dreptul profesionistului de a modifica unilateral clauzele contractului, fără a avea un motiv întemeiat care să fie precizat în contract.

Prevederile acestei litere nu se opun clauzelor în temeiul cărora un furnizor de servicii financiare își rezervă dreptul de a modifica rata dobânzii plătibile de către consumator ori datorată acestuia din urmă sau valoarea altor taxe pentru servicii financiare, fără o notificare prealabilă, dacă există o motivație întemeiată, în condițiile în care profesionistul este obligat să informeze cât mai curând posibil despre aceasta celelalte părți contractante și acestea din urmă au libertatea de a rezilia imediat contractul.

Prevederile acestei litere nu se opun, de asemenea, clauzelor prin care profesionistul își rezervă dreptul de a modifica unilateral clauzele unui contract cu durată nedeterminată, în condițiile în care profesionistul are obligația de a-l informa pe consumator, printr-o notificare prealabilă transmisă în termen rezonabil, pentru ca acesta din urmă să aibă libertatea de a rezilia contractul;

b) obligă consumatorul să se supună unor condiții contractuale despre care nu a avut posibilitatea reală să ia cunoștință la data semnării contractului;

c) obligă consumatorul să își îndeplinească obligațiile contractuale, chiar și în situațiile în care profesionistul nu și le-a îndeplinit pe ale sale;

d) dau dreptul profesionistului să prelungească automat un contract încheiat pentru o perioadă determinată, prin acordul tacit al consumatorului, dacă perioada-limită la care acesta putea să își exprime opțiunea a fost insuficientă;

e) dau dreptul profesionistului să modifice unilateral, fără acordul consumatorului, clauzele privind caracteristicile produselor și serviciilor care urmează să fie furnizate sau termenul de livrare a unui produs ori termenul de executare a unui serviciu;

f) dau dreptul profesionistului să constate unilateral conformitatea produselor și serviciilor furnizate cu prevederile contractuale;

g) dau dreptul exclusiv profesionistului să interpreteze clauzele contractuale;

h) restrâng sau anulează dreptul consumatorului să pretindă despăgubiri în cazurile în care profesionistul nu își îndeplinește obligațiile contractuale;

i) obligă consumatorul la plata unor sume disproporționat de mari în cazul neîndeplinirii obligațiilor contractuale de către acesta, comparativ cu pagubele suferite de profesionist;

j) restrâng sau anulează dreptul consumatorului de a denunța sau de a rezilia unilateral contractul, în cazurile în care:

- profesionistul a modificat unilateral clauzele prevăzute la lit. e);
- profesionistul nu și-a îndeplinit obligațiile contractuale;
- profesionistul a impus consumatorului, prin contract, clauze referitoare la plata unei sume fixe în cazul denunțării unilaterale;

k) exclud sau limitează răspunderea legală a profesionistului în cazul vătămării sau decesului consumatorului, ca rezultat al unei acțiuni sau omisiuni a profesionistului privind utilizarea produselor și serviciilor;

l) exclud dreptul consumatorului de a întreprinde o acțiune legală sau de a exercita un alt remediu legal, solicitându-i în același timp rezolvarea disputelor în special prin arbitraj;

m) permit în mod nejustificat impunerea unor restricții în administrarea probelor evidente de care dispune consumatorul sau solicitarea unor probe care, potrivit legii, fac obiectul unei alte părți din contract;

n) dau dreptul profesionistului să transfere obligațiile contractuale unei terțe persoane - agent, mandatar etc. -, fără acordul consumatorului, dacă acest transfer servește la reducerea garanțiilor sau a altor răspunderi față de consumator;

o) interzic consumatorului să compenseze o datorie către profesionist cu o creanță pe care el ar avea-o asupra profesionistului;

p) prevăd că prețul produselor este determinat la momentul livrării sau permit vânzătorilor de produse ori furnizorilor de servicii dreptul de a crește prețurile, fără ca, în ambele cazuri, să acorde consumatorului dreptul de a anula contractul în cazul în care prețul final este prea mare în raport cu prețul convenit la momentul încheierii contractului.

Prevederile acestei litere nu se opun clauzelor de indexare a prețurilor, atât timp cât sunt legale, cu condiția ca metoda prin care prețurile variază să fie descrisă în mod explicit;

r) permit profesionistului obținerea unor sume de bani de la consumator, în cazul neexecutării sau finalizării contractului de către acesta din urmă, fără a prevedea existența compensațiilor în sumă echivalentă și pentru consumator, în cazul neexecutării contractului de către profesionist;

s) dau dreptul profesionistului să anuleze contractul în mod unilateral, fără să prevadă același drept și pentru consumator;

t) dau dreptul profesionistului să înceteze contractul încheiat pentru o durată nedeterminată fără o notificare prealabilă rezonabilă, cu excepția unor motive întemeiate.

Prevederile acestei litere nu se opun clauzelor prin care furnizorul de servicii financiare își rezervă dreptul de a dispune în mod unilateral încetarea unui contract încheiat pe o perioadă nedeterminată și fără o notificare prealabilă în cazul unui motiv întemeiat, cu condiția ca furnizorul să fie obligat să informeze imediat celelalte părți contractante.

(2) Dispozițiile alin. (1) lit. a), p) și t) nu sunt aplicabile în cazul:

a) tranzacțiilor cu valori mobiliare, instrumentelor financiare și altor produse sau servicii, în cazul în care prețul este legat de fluctuațiile cotației bursiere sau ale indicelui bursier ori ale unei rate de schimb pe piața financiară, pe care vânzătorul sau furnizorul nu le poate controla;

b) contractelor pentru cumpărarea sau vânzarea de devize, cecuri de călătorie, ordine de plată internaționale emise în devize sau alte instrumente de plată internaționale.